

LATVIJAS OKUPĀCIJAS MUZEJA BIEDRĪBA

OKUPĀCIJAS MUZEJA **APKĀRTRAKSTS**

*"Okupācijas muzeja darbs veltīts
piemiņai, patiesībai, apskaidrībai."
Akadēmiķis Jānis Stradiņš*

2010. gada rudens, Nr. 30

LATVIJAS OKUPĀCIJAS MUZEJA NĀKOTNES NAMS

Laikā, kad pasaule un Latvija cenšas pārvarēt un likvidēt lielās ekonomiskās krīzes sekas, ir grūti runāt par nākotni, kur nu vēl nākotni paredzēt. Tas attiecas arī uz Latvijas Okupācijas muzeja piebūves un pārbūves projektu *Nākotnes Nams* (NN), kuru Godmaņa valdība solīja pabeigt līdz 2010. gadam. Vajadzība muzeja ēku paplašināt un pārbūvēt nav kļuvusi mazāka nekā pirms teju 10 gadiem, kad arhitekts Gunārs Birkerts mums dāvāja savu vīziju. Iespēja to darīt atkāpusies, taču NN kā nākotnes mērķis nav pazudis no mūsu redzesloka. Jautājums vienīgi – kad? Iepazīstinām Apkārtraksta lasītājus ar tagadējo situāciju un tālākajām izredzēm, cik vien tās varam paredzēt.

Okupācijas muzeja biedrības rezolūcija

Apzinoties un apliecinot savu statūtos definēto mērķi un gatavību pārvaldīt un gādāt par Latvijas Okupācijas muzeju un tā darbu, Latvijas Okupācijas muzeja biedrība savā sapulcē 2010. gada 17. jūlijā deklarē šos pamatprincipus Latvijas Okupācijas muzeja tālākajai attīstībai:

1. Gādājot un rūpējoties par Muzeja darbības nodrošināšanu kā Muzeja eksistenciālo pamatu,

Okupācijas muzeja biedrība uzskata Muzeja ēkas paplašināšanas un rekonstrukcijas projektu Nākotnes Namu, tajā iekārtojamo ekspozīciju un iespējas tajā izvērst daudzpusīgu darbību kā pamatu Muzeja ilgtermiņa dinamiskai attīstībai.

2. Latvijas Okupācijas muzeja biedrība uzskata Nākotnes Nama jaunajai ekspozīcijai, iekārtām un aparatūrām novēlētos mērķa ziedojumus par neaizskaramiem līdz laikam, kad tos varēs ieguldīt paredzētajiem mērķiem vai ar ziedotāju piekrišanu izlietot citādi.

3. Latvijas Okupācijas muzeja biedrība uzskata 2006. gada Latvijas Okupācijas muzeja likumu par saistošu savās partnerattiecībās ar Latvijas valsti un veidos savas attiecības ar valsti uz likumā noteikto savstarpējo pienākumu un saistību pamata, sagaidot līdzīgu attieksmi no Latvijas valsts puses.

Latvijas Okupācijas muzeja biedrība aicina visus, kam rūp efektīva, uz faktiem balstīta Latvijas okupācijas laika vēstures atspoguļošana, Latvijas nelabvēļu apmelojumu atspēkošana un visu okupācijas upuru piemiņa, ziedot Latvijas Okupācijas muzeja darbam, attīstībai un nākotnei.

(Turpinājums 2. lpp.)

(English summary on p. 19.)

Uz priekšu pie dzeltenās gaismas

Nākotnes Nama nākotnei nav iedegta zaļā gaisma, bet nedeg arī sarkanā. Dodamies tālāk pie dzeltenās. Caurskatījusi vairākas Kultūras ministrijas sagatavotas iespējas atbalstīt NN celtniecību, Latvijas Republikas valdība 28. septembrī izšķīrās par kompromisu. Tas gan ievērojami palīdzēs uzlabot klimatiskos apstākļus tagadējā ēkā, bet tomēr vēl nerisinās citas muzeja darbībai svarīgas problēmas, ieskaitot telpu trūkumu. Iespēja celt NN nav noraidīta: valdība uzdevusi Kultūras ministrijai sadarbībā ar valsts akciju sabiedrību „Valsts nekustamie īpašumi” līdz 2012. gada 1. jūnijam izstrādāt tālākus priekšlikumus. Ceram, ka „līdz” nozīmē „ne vēlāk kā līdz”, un centīsimies savukārt panākt pozitīvu risinājumu jau nākamgad. Tas atļautu projektu pabeigt līdz 2014. gadam, kad Rīga būs Eiropas kultūras galvaspilsēta. Uz šo mērķi norādījusi arī Kultūras ministrija savā koncepcijā par NN un Komunisma upuru memoriāla celtniecību. Saeimas vēlēšanu rezultāti ļauj cerēt, ka piesardzīgais valsts atbalsts NN projektam turpināsies. Taču tas prasīs vēl daudz darba, daudz pārliecināšanas, daudz pacietības un iespējami daudz palīdzības no NN uzticamajiem atbalstītājiem.

Pozitīvais valdības lēmums atvēlēt līdzekļus tagadējās ēkas siltināšanai ir apsveicams. To veiks saskaņā ar NN skiču projektu, un tādējādi ieguldījums neies zudumā, ceļot NN. Tas ievērojami samazinās ēkas uzturēšanas izdevumus, nodrošinās ēku pret ūdens noplūdi no jumta un restaurēs ēku sedzošās vara plāksnes. Tās, iespējams, klās tikai NN projektā paredzētajās vietās, pārējās sienas daļas veidojot baltas, lai sāktu iezīmēt paredzētās NN kontūras. Norit sarunas par iespēju projektam piesaistīt arī

Eiropas Savienības (ES) līdzekļus, piedaloties „Zema enerģijas patēriņa ēku” programmas konkursā. Ja tas izdotos, supersiltinātā muzeja ēka varētu kļūt par paraugu un, iespējams, palīdzētu piesaistīt ES līdzekļus arī tālākai NN attīstībai. Acīmredzami āra remontdarbi, kas varētu sākties pēc projekta apstiprināšanas 2011. gada vasarā vai rudenī, pievērsīs uzmanību muzejam un varbūt pasteidzinās lēmumus par NN celšanu.

Par ziedojumiem muzeja iekārtošanai Nākotnes Namā

Līdz 2010. gadam muzeja iekārtošanai Nākotnes Namā bija ziedoti vai solīti vairāk nekā 800 000 latu, no tiem ziedojumos apaļos skaitļos – 600 000. Gatavojoties solītajai NN celtniecībai, ir tapis jaunās ekspozīcijas skiču projekts un makets, kas pagaidām gaida tālāko. Starplaikā turpinās darbi pie vairākām jaunajai ekspozīcijai paredzētajām interaktīvām multimediju iekārtām, ar kurām varēs bagātināt jau tagadējo ekspozīciju. Viena šāda jau tagad lietojama iekārta ir ar ES un NN ziedotāju līdzekļu palīdzību veidotais GULAGa pārskats ar kartēm, kas izpelnījies apmeklētāju uzmanību. Nākamie projekti būs interaktīvā Hitlera–Stalīna pakta karte ar papildu materiāliem, kā arī interaktīvs stāsts par Rietumu trimdu. Tiem jau saņemti mērķa ziedojumi. Šādiem objektiem labprāt turpinām pieņemt ziedojumus un solījumus. Tai pašā laikā mērķa ziedojumi, kas paredzēti iekārtām un aparatūrām, kuras varēs ievietot tikai Nākotnes Namā, uzkrāsies līdz laikam, kad tos varēs izlietot paredzētajiem mērķiem. Jautājums vienīgi – kad?

Valters Nollendorfs,
OM ārlietu direktors

OKUPĀCIJAS MUZEJS JOPROJĀM KRĪZES LAIKOS

Grūtā saimnieciskā situācija, par kuru stāstīju iepriekšējā Apkārtrakstā, nav būtiski mainījies, bet iztrūkstošo valsts pabalstu daļēji ir atsvēruši lielāki privāti ziedojumi, atsaucoties uz īpašu „Draudzīgu izaicinājumu” atbalstīt Muzeju šobrīd, kā arī solīt pabalstu vairākus gadus uz priekšu. Šim „izaicinājumam” ar īpaši dāsniem ziedojumiem un solījumiem ir atsaukušies Muzeja ilggadīgie atbalstītāji Eduards Andersss, Ilze un Richards Schwartz, Vilis Vārsbergs, Valters un Inta Nollendorfi un citi (anonīmi). Arī ziedojumi no Muzeja apmeklētājiem ir palielinājušies, pateicoties gidu aktīvākai darbībai, tos lūdzot.

Muzejs par 20% samazinājis atlikušā 2010. gada budžetu (galvenokārt samazinot darbinieku skaitu un algas). Valde arī rūpīgi seko Muzeja ienākumiem un izdevumiem, lai pie vajadzības savlaicīgi turpinātu

budžeta samazināšanu.

OMB valde turpina aktīvu lobēšanu politiskās partijās un valdībā, lai nodrošinātu pabalsta atjaunošanu 2011. gada budžetā. Atzinības Muzeja darbam netrūkst, tāpat kā solījumu palielināt pabalstu 2011. gada budžetā, bet, zīmīgi, Okupācijas muzejs un tā vajadzības nebija pieminētas nevienas partijas pirmsvēlēšanu programmā. Reālistisku skatu uz iespējām mums sniedza finanšu ministrs Einārs Repše, nesēn viesojoties Muzejā. Viņaprāt, dotajos apstākļos Muzejam nevajadzētu rēķināties ar jebkādu pabalstu no Valsts puses nākamajos divos gados, ja ne ilgāk.

7. septembrī Muzeja vadība tikās ar Valsts prezidentu, kurš atkārtoti izteica interesi par Muzeja finansiālām vajadzībām.

Bet ir arī laba ziņa. Savā 28. septembra sapulcē

OKUPĀCIJAS MUZEJS JOPROJĀM KRĪZES LAIKOS

Ministru kabinets, atsaucoties uz OM formulēta un kultūras ministra Inta Dāldera virzīta lūguma, ir piedāvājis risinājumu Okupācijas muzeja ēkas vajadzīgajam remontam. Kopējā paredzētā summa ir LVL 350 000, ko AS „Valsts nekustamie īpašumi” no 2011. gada ienākumiem drīkstēs izlietot šim nolūkam. Toties lēmumu par Muzeja paplašināšanu (Nākotnes Namu) Ministru kabinets ir atlicis līdz 2012. gadam.

Ar piešķirtajiem līdzekļiem, visticamāk, varēs nosiltināt ēku, iebūvēt jaunas apkures un ventilācijas sistēmas, izveidot hidroizolāciju pagrabam, salabot sanitāros mezglus un varbūt veikt vēl citus sīkākus remontus. Būs arī nepieciešams izdomāt, kā pārkārtot izstādi, lai izmantotu pēc iespējas daudz jaunās ekspozīcijas elementus.

Izvērtējot šo situāciju, manuprāt, varam nākt pie diviem secinājumiem: pirmais – iecerētā Nākotnes Nama celšana varētu tikt atlikta uz vairākiem gadiem un, otrais – Muzeja darba plānošana jāpieskaņo ienākumiem, ko Muzejs spēj gūt no privātiem ziedojumiem, īpašiem projektiem un pakalpojumiem, daudz nerēķinoties ar valsts pabalstu.

Nozīmīgs ir fakts, ka Muzejs ir viena no ārzemju tūristu visiecienītākajām apmeklēšanas vietām, un Rīgas Dome uz to ir atsaukusies, piešķirot Muzejam

vienreizēju Ls 20 000 lielu pabalstu. Jācer, ka Muzejs nākotnē spēs gūt šo un vēl lielāku gadskārtēju pabalstu no Rīgas domes.

Otrs ļoti ievērojams Muzeja pakalpojums ir valsts oficiālo viesu uzņemšana, kas bez izņēmuma beidzas ar Muzeja slavināšanu par Latvijas nesenās vēstures skaidrošanu. Diemžēl par šiem pakalpojumiem, kas Muzejam rada papildu izdevumus, nav paredzēts atlīdzinājums. To Muzeja vadība pie katras iespējas atgādina valdības amatpersonām.

Patlaban Muzeja vadība arī cenšas paplašināt sadarbību ar citiem muzejiem un iestādēm, kas, iespējams, varētu paplašināt Muzeja tematiku un atbalstītāju loku. Šobrīd sākas darbs pie kopējas izstādes ar Ebreju muzeju par Latvijas Pirmās republikas bojāeju un Latvijas pilsoņu traģēdiju 1941. gadā un turpinās sadarbība ar Austrijas Bolcmaņa institūtu. Iesniegti arī projekti ES līdzekļu piesaistīšanai.

Tāpat kā senāk, šajā Apkārtrakstā iekļautais Finanšu komisijas pārskats domāts, lai mūsu atbalstītāji varētu cieši sekot Muzeja finansiālajam stāvoklim un vajadzībām.

Pēteris Bolšaitis, irapeteris@aol.com,
OMB Valdes priekšsēdis

FINANŠU PĀRSKATS

Muzeja finansiālā situācija joprojām ir grūta un izredzes, ka tā varētu drīzumā strauji uzlaboties, nav īpaši spīdošas. Visbūtiskākās grūtības rodas valsts pabalsta samazinājuma (ap 70%) dēļ, kas noticis tieši laikā, kad Muzeja stratēģiskajam plānam (Nākotnes Nams, jaunā ekspozīcija) bija nepieciešama valsts pabalsta palielināšana.

Dēļ pēkšņā valsts dotācijas samazinājuma š.g. pirmajā ceturksnī bija liels (Ls 46 600) operatīvs

iztrūkums. Pateicoties dažiem dāsniem ziedojumiem no mūsu uzticīgiem atbalstītājiem un krasas izdevumu samazināšanas, otro ceturksni beidzām ar mazu (Ls 3600) atlikumu. Turpmāk Muzeja budžets tiks kārtēji pieskaņots ienākumiem, nerēķinoties ar valsts dotācijām.

Pēteris Bolšaitis
OMB/OMFA Finanšu
komisijas priekšsēdis.

Pārskats par Muzeja ienākumiem un izdevumiem budžetā paredzētajā darbībā 2010. gada 1. un 2. ceturksnī

Ienēmumi:	1. cet.	2. cet.	Izdevumi:	1. cet.	2. cet.
Ziedojumi Rīgā	Ls 8 092	Ls 10 273	Algas un nodokļi	Ls 52 739	Ls 45 167
Ziedojumi ASV (OMFA)	8 873	41 075	OMB administrācija	10 183	4 400
Valsts dotācija	5 805	5 805	Saimniecības izdevumi	5 404	4 477
No saimnieciskās darbības (neto)	5 233	8 155	Izglītības programma	1 890	1 727
Citi	3 907	515	Inventārs	1 865	0
KOPĀ	Ls 31 920	Ls 65 823	Datoru apkopšana	1 057	1 507
			Muzeja reklāma	728	1 925
			Videokrātuve	843	695
			Izstāde (ekspozīcija)	621	1 697
			Citi	941	639
			KOPĀ	Ls 78 474	Ls 62 234
	1. cet.	2. cet.			
Ziedojumi Nākotnes Namam	Ls 2 229	Ls 6 707			
Ziedojumi Pamatfondam	Ls 3 411	Ls 1 537			

Bilance OMB/OMFA kontos

	uz <u>01.04.2010.</u>		uz <u>30.08.2010.</u>	
	(1 Ls = 1,923 US\$):		(1 Ls = 1,816 US\$)	
SEB bankā (Rīgā)	Ls 98 563	(\$ 189 544)	Ls 96 479	(\$ 174 781)
OMFA Operatīvā kontā	Ls 63 128	(\$ 121 395)	Ls 72 942	(\$ 132 142)
Fidelity (OMFA P-fonds)	Ls 445 343	(\$ 856 428)	Ls 476 781	(\$ 863 567)
Fidelity (OMFA NN fonds)	Ls 225 965	(\$ 434 549)	Ls 254 298	(\$ 460 685)

OMFA 2010. GADA SĒDE GARĒZERĀ

Okupācijas muzeja fonda atbalsta grupas ASV (turpmāk OMFA) gadskārtējā sēdē Garēzerā 4. septembrī piedalījās Daina Albertiņa, Daine Auziņa, Juris Kīns, Silvija Rūtenberga, Vilis Vārsbergs, Ilze Schwartz un viesi Jānis Auziņš, Olīta Kīns un Biruta Vārsberga.

Šogad galvenās pārrunas saistījās ar Okupācijas muzeja finansiālām grūtībām.

Viens no muzeja nozīmīgākajiem uzdevumiem ir Ārlietu ministrijas ārzemju viesu iepazīstināšana ar Latvijas Okupācijas muzeju. 2010. gadā valsts devums muzejam likumā paredzēto svarīgu valsts uzdevumu veikšanai ir samazinājies par 70%. Atsaucoties uz Latvijas valsts finansiālo krīzi, valsts nav turpinājusi īstenot Nākotnes Nama izbūvi, kuŗa plānošanā jau ieguldīti apmēram LVL 250 000 valsts un OM ziedotu līdzekļi.

Arī privātie ziedojumi muzejam šā gada pirmajā ceturksnī ir samazinājušies, tādēļ Okupācijas muzeja budžets šā gada pēdējiem sešiem mēnešiem

ir samazināts par 20,8%, izbeidzot atsevišķas programmas un samazinot darbinieku skaitu un algas.

Ļoti aizkustinoša atsaucība uz muzeja finansiālām grūtībām ir Goda Padomes biedra prof. Edvarda Andersa solījums (jau izpildīts) nākamajos piecos gados ziedot muzejam \$20 000 katru gadu. Prof. Valters Nollendorfs tam seko ar gadskārtēju solījumu un „draudzīgu izaicinājumu” mums visiem sekot šim piemēram mūsu katra iespēju robežās, lai nodrošinātu Okupācijas muzeja nākotni.

Gribu atgādināt akadēmiķa Jāņa Stradiņa vārdus, kas ir kļuvuši par muzeja devīzi: „Okupācijas muzeja darbs veltīts piemiņai, patiesībai, apskaidrībai.” Divdesmit gadus pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas vēl turpinās nopietnas un smagas sabiedrības nesaskaņas attiecībā uz neseno vēsturi. Latvijas vēstures mācīšana skolās, it sevišķi ļoti sarežģītā 20. gadsimta vēsture, nav nokārtota. Mēs ārzemēs lasām par latviešu jaunatnes patriotisma trūkumu. Okupācijas muzeja darbs tādēļ ir nepieciešams. Ja mēs paši nerakstīsim savu vēstures patiesību, tad citi par mums rakstīs nepatiesu vēsturi.

Pateicoties ASV latviešu sabiedrības atsaucībai, kopš 1998. gada OMFA ir saņēmusi ziedojumus apmēram 3 miljonus dolāru, pusi nosūtījusi Okupācijas muzeja kārtējiem izdevumiem, otru pusi noguldījusi OM pamatfondā. Mēs sirsnīgi pateicamies par jūsu dāsno atbalstu un lūdzam jūs turpināt devīgi atcerēties Okupācijas muzeju priekos un bēdās ik gadu un savos testamentos.

Ilze Schwartz,
OMFA priekšsēde

No kreisās: Prāv. Vilis Vārsbergs, Silvija Rūtenberga, Daina Albertiņa, Biruta Vārsberga, Juris Kīns, Olīta Kīns, Ilze Schwartz, Daine Auziņa, Jānis Auziņš

MUZEJA VADĪBAS TIKŠANĀS AR VALSTS PREZIDENTU

*No kreisās: Ritvars Jansons,
Dzintra Bungs, Valdis Zatlers,
Gundega Michele un Valters
Nollendorfs
Foto: Toms Kalniņš*

3. septembrī Rīgas pilī Valsts prezidents Valdis Zatlers tikās ar Latvijas Okupācijas muzeja vadību. Prezidents tika iepazīstināts ar šābrīža aktuālākajiem jautājumiem saistībā ar muzeju. V. Zatlers izteica atzinību muzeja pārstāvjiem par muzeja labo darbu, ko tas veic.
„Uzskatu, ka Latvijas Okupācijas muzejs veic

ļoti vajadzīgu darbu mūsu valsts sarežģītās vēstures izpētē un skaidrošanā gan plašai sabiedrībai pašu mājās, gan arī ārvalstīs. Muzejam ir būtiska loma latviskās identitātes veidošanā un stiprināšanā mūsdienās. Esmu vienmēr atbalstījis un arī turpmāk atbalstīšu šā muzeja darbu,” tā tikšanās noslēgumā sacīja Valsts prezidents.

Jānis Erno,
OM sabiedrisko lietu vadītājs

VĀCIJAS KANCLERE ANGELA MERKELE APMEKLĒ OKUPĀCIJAS MUZEJU

*No kreisās: Angela Merkele, Valters
Nollendorfs*

7. septembrī, noslēdzot savu oficiālo vizīti Latvijā, Vācijas kanclere Angela Merkele apmeklēja Latvijas Okupācijas muzeju. Muzeja vadība sagaidīja augsto viešņu, pēc tam ārlietu direktors Valters Nollendorfs izrādīja kanclerei muzeja ekspozīciju. Īpašu uzmanību A. Merkele pievērsa Hitlera-Stalīna pakta un holokausta tēmām ekspozīcijā.

Lai gan paredzētais protokola vizītes laiks bija vien 12 minūtes, A. Merkele pavadīja muzejā divreiz ilgāku laiku. Vizītes noslēgumā Vācijas valdības vadītājai muzeja direktore Gundega Michele pasniedza muzeja grāmatas pirmiespiedumu vācu valodā un Kurta Fridrihsona akvareļu reprodukciju komplektu.

Jums ir iespēja sekot līdzi Okupācijas muzeja aktualitātēm un jaunumiem muzeja mājaslapā www.okupacijasmuzejs.lv, muzeja Facebook.com profilā un sociālajā vietnē Twitter. Apmeklējiet un iesakiet citiem!

SĀKAS JAUNS PROJEKTS: OKUPĀCIJAS MUZEJA VIRTUĀLĀS EKSPOZĪCIJAS VEIDOŠANA

Oktobrī Latvijas Okupācijas muzejs uzsāk jaunu projektu – virtuālas ekspozīcijas izstrādi.

Virtuālais muzejs būs datorprogramma, kas ļaus muzeja saturu – okupācijas vēsturi un sekas – iepazīt jebkurā pasaules vietā, sēžot mājās vai bibliotēkā pie datora. To veidos, izmantojot materiālus, kas atlasīti jaunajai pastāvīgajai ekspozīcijai, bet kuras atklāšana savukārt kavējas tāpēc, ka valdība vilcinās uzsākt muzeja ēkas pārbūvi. Virtuālajā muzejā būs atrodami visdažādākie materiāli – dokumenti, fotogrāfijas, kartes, intervijas, atmiņu fragmenti. Virtuālā ekspozīcija ļaus „apmeklētājam” brīvi pārvietoties pa tematiskām „telpām”, iepazīties ar tēmu paplašināti vai tikai uzzināt vissvarīgāko. Sagaidāms, ka virtuālais muzejs visvairāk interesēs jaunāko paaudzi, kam tuvas jaunās tehnoloģijas. Tādējādi projekta īstenotāji cer būtiski paplašināt muzeja apmeklētāju un atbalstītāju loku.

Izveidot virtuālu ekspozīciju par visu Okupācijas muzeja tematiku viena gada laikā ir pārāk apjomīgs darbs, tāpēc tas sadalīts daļās. Projekta pirmajā posmā, kas noslēgsies 2011. gada rudenī, tiks sagatavota ekspozīcija par laika posmu no 1939. līdz 1953. gadam, un informācija būs pieejama latviešu un angļu valodā.

Virtuālā muzeja papildināšana ar citām valodām un materiāliem notiks nākamajā projekta posmā un būs atkarīga no pieejamiem resursiem.

Projekta pirmā posma īstenošanai no Eiropas Komisijas programmas „Eiropa pilsoņiem” apakšprogrammas „Aktīvi Eiropas piemiņas pasākumi” saņemti līdzekļi 55 tūkstošu eiro apjomā. Jāatzīmē, ka šogad šajā apakšprogrammā Okupācijas muzejs bija vienīgā institūcija no Latvijas, kas ieguva finansējumu. Par 55 tūkstošiem eiro, ko piešķīrusi Eiropas Komisija, visu projektu veikt nevarēs. Būs nepieciešami arī nopietni Okupācijas muzeja līdzekļi. Tāpēc sirsnīgi pateicamies visiem muzeja ziedotājiem. Katrs ziedojums palīdz muzejam strādāt un skaidrot plašākai sabiedrībai Latvijas vēsturi, komunisma un nacisma noziegumus.

Ieva Gundare,
OM jaunās ekspozīcijas projekta
vadītāja

VIDEO UN KINOFONOFOTO KRĀTUVE

OKUPĀCIJAS MUZEJS TURPINA VEIDOT VIDEOLIECĪBU KRĀTUVI

No kreisās: Andrejs Edvīns Feldmanis, Lilija Tenhāgena, fermas saimnieki Vilijs un Arnoldīne Bāteni rokās tur šī pagasta māju reģistra vēsturi divos sējumos 200 gadu garumā

No 2010. gada 7. aprīļa līdz 27. aprīlim Video un kinofonofoto krātuves vadītājs Andrejs Edvīns Feldmanis ierakstīja Minsterē un tās apkārtnē dzīvojošo tautiešu videoliecības. Kopskaitā 20 cilvēku stāstīto. Šo projektu finansiāli atbalstīja Latviešu centrs Minsterē un Latviešu kopa Vācijā. Viesošanās brīdī savai 100 gadu jubilejai tuvojās liecību sniedzēja Alma Alužāns un pārcelšanās gaidās uz Latviju atradās liecību sniedzēja Velta Januma. Veltas Janumas piemērs liecina par latviešu kopas skaitlisko samazināšanos Vācijā. Kādreizējais pārvietoto personu centrs Minsterē un tās apkaimē pulcēja pāri par 100 000 Latvijas bēgļu. Šeit arī izveidojās daudzas latviešu skolas, kuras vēlāk pārtapa par vienīgo licencēto vidējās

izglītības mācību iestādi bijušajās trimdas zemēs – Minsteres latviešu ģimnāziju.

Liecības sniedza dažādu paaudžu tautieši, kuru stāstos var izsekot, kā veidojās latviešu trimda pēc Otrā pasaules kara uz vietas un izceļojot.

Papildus dzīvesstāstu ierakstiem Okupācijas muzeja krātuvē iegūlās tā laika materiāli, kopskaitā 230 oriģinālu dokumentu, no kuriem 200 nodeva liecības sniedzējs Jānis Neimanis. Tajā skaitā ar savu pienesumu muzeja krātuvi papildina Juris Trauciņš un vācbaltiete Lilija Tenhāgena. Savukārt Lilijas stāsts uzskatāmi parāda viņas ģimenes izceļošanu no Padomju Latvijas uz Rietumvāciju, pārvarot izceļošanas grūtības un integrējoties vācu un latviešu sabiedrībā un kultūrā.

Papildus videoliecību ierakstīšanai Andrejs Feldmanis šķetināja arī latviešu leģionāra dienasgrāmatas likteni.

Nesen no Holandes Latvijas Okupācijas muzeja Video un kinofonofoto krātuvei pienāca ziņa, ka atrasta kāda latviešu leģionāra dienasgrāmata. Pēc kopijas saņemšanas sākām iedzījināties rakstītājā. Tas datēts, sākot ar 1944. gada 21. augustu, labā stāstījuma veidā ar interesantām raksturojošām epizodēm. Holandieši īsi skaidroja, ka dienasgrāmata atrasta kādā lauksaimniecības fermā netālu no Vācijas robežas. Fermas īpašniece 1945. gadā apcietināta kopā ar sešiem dezertējušiem latviešu leģionāriem, kurus viņa slēpusi savā īpašumā. Fermerei nāves sods nav izpildīts, bet karavīri ir nošauti.

Rakstītājā atradām divus zīmīgus pavedienus, kuri arī palīdzēja noskaidrot dienasgrāmatas rakstītāju. Autors vairākās vietās katra mēneša 21. datumā piemin savu dēlu Gunāru, atzīmējot viņa dzimšanu. 21. datums karavīram atsauc arī atmiņā, ka šajā datumā viņš ir laulājies ar sievu Zeltu. Tā kā dienasgrāmatā ir minēts dēla Gunāra vecums, varējām izsecināt viņa dzimšanas gadu un mēnesi. Apsējojot dienasgrāmatā minētas Rīgas adreses, laimīgas sakritības gadījumā atradām Zeltas kundzi.

Nekavējoties veicām videoliecības ierakstu, kurā tad noskaidrojām patiesību. Dienasgrāmatas autors ir bijis Jānis Dāvids, dzimis 1910. gadā. Izrādās, ka vācu žandarmi viņu nenošāva, jo pēkšņi sākās sabiedroto aviācijas uzlidojums, kurš piespieda šāvēju komandu panikā bēgt. To pašu darīja arī latviešu karavīri citā virzienā un izglābās. Atgriežoties Latvijā, Jānis Dāvids strādāja mēbeļu kombinātā Sarkandaugavā un gāja bojā 1976. gadā nelaiemes gadījumā darbavietā.

Dienasgrāmatā vēl pieminēti šādi uzvārdi bez priekšvārdiem: pavārs Drēviņš, Porga, Grīnbergs, Gulbis, Tērauds, Kārklīšs, Brūderis, Vilks, tulks Linde, it kā bijis mācību spēks Latvijas Universitātē, spēlēja klavieres un ērģeles. Par šo karavīru likteņiem neko nezinām. Iespējams, ka lasītāji atsauksies.

Šie karavīri, domājams kopskaitā 40, bija novietoti Holandē mazā ciematīnā *Zieuwent*, kas atradās 5 km no Vācijas robežas, vācu komandieru uzraudzībā. Tuvākā pilsētiņa Vācijā – Boholta.

No rakstītā var noprast, ka šajā iesaukumā ir vecāka gadagājuma latvieši, un viņi nosūtīti sākumā uz Vāciju, vēlāk uz Holandi, lai piedalītos kaujās pret sabiedrotajiem. Tā kā militāru apmācību viņi nebija apguvuši, iespējams, viņus bija paredzēts iesaistīt aizsardzības līnijā būvē.

Paldies Lilijai Tenhāgenai, ar kuras laipnu palīdzību Andrejs Feldmanis aizbrauca uz Holandi un apsekoja tās vietas, kas aprakstītas leģionāra dienasgrāmatā. Tikāties arī ar šīs fermas tagadējo īpašnieku un viņa kundzi.

Andrejs Edvīns Feldmanis,
OM Video un kinofonofoto
krātuves vadītājs

No kreisās: Jānis Neimanis, Velta Januma, Alma Alužāns un Minsteres latviešu draudzes mācītājs no Latvijas Klāvs Bērziņš

2010. gada pavasarī un vasarā esam strādājuši atbilstoši iecerētajam. 6. jūlijā Rīgas Meža kapu „Baltajos krastos” tika organizēts gadskārtējais svētbridis, godinot Baigajā gadā (1940–1941) nomocīto piemiņu. To vadīja mūsu muzeja liels draugs un atbalstītājs, Lielo kapu Augšāmcelšanās draudzes mācītājs Guntis Kalme. Pirmo reizi pie „Baltajiem krastiem” bija atnākuši arī partijas „Visu Latvijai” pārstāvji ar vadītāju Raivi Dzintaru, kā arī neliels pulciņš Gunāra Meļņa vadīto jaunsargu. Stundas garumā klātesošie un runātāji atgādināja par boļševisma noziegumiem, kuriem nav noilguma, izteica gandarījumu par jauniešu klātbūtni pasākumā un atgādināja, ka nākamgad paiet 70 gadu, kopš kapulaukā tika guldīti pirmie čekas upuri.

Par ievērojamu sasniegumu Piemiņas vietu programmas darbā ir jāuzskata tas, ka pēc Okupācijas muzeja uzstājīga lūguma Ministru prezidents Valdis Dombrovskis ar 2010. gada 16. aprīļa rīkojumu Nr. 158 ir izveidojis darba grupu likumprojekta izstrādei par bruņoto konfliktu upuru apbedījuma vietām. Šajā sakarā muzejs lūdza darba grupu

spriest ne tikai par Pirmā un Otrā pasaules kara brāļu kapu uzskaiti un valsts aizsardzību, bet likumprojektā iekļaut vēl šādu piemiņas vietu apzināšanas, uzskaites un aizsardzības nepieciešamību:

- sarkanā terora upuru apbedījumu vietas (1918–1919);
- pret civiliedzīvotājiem vērstā terora upuru apbedījumu vietas (1940–1991);
- nacionālo partizānu un pretestības kustības dalībnieku apbedījumu vietas (1940–1956);
- vēstures piemiņas vietas, kas saistītas ar karadarbību, pretestības kustību un terorismu pret civiliedzīvotājiem (1915–1991).

Turpinot darbu pie Čekas nama vēstures izpētes, sadarbībā ar muzeja Video un kinofonofoto krātuvi videoliecību Čekas namā sniedza politiski represētā Helēna Celmiņa. Atradām tās trīs kameras, kurās Celmiņas kundze bija ieslodzīta. Filmēšana notika arī mazajā pastaigu pagalmā un augšstāvā, kur atradās izmeklētāju kabineti. Saglabājušies arī visi oriģinālie lifti, kas gan nedarbojas un joprojām ir lielas bažas par to, vai izdosies ēku – vēstures pieminekli, kas netiek apkurināts un ir bez elektrības, saglabāt. Vēl daži gadi, un Rīga var iegūt vienu graustu, ko, iespējams, atzīs par nojaucamu!

Piemiņas vietu programma turpina darbu pie piemiņas vietu ceļveža sagatavošanas, līdzdarbosimies pie 2011. gada pavasarī iecerētās starptautiskās konferences par aukstā kara piemiņas vietām, uzturēsim kārtībā piemiņas vietu reģistru, vienīgo šāda veida uzskaites datu bāzi Latvijā. Ar Tieslietu ministrijas starpniecību par reģistra esamību esam informējuši arī Eiropas Komisiju par totalitāro režīmu noziegumu upuru piemiņas saglabāšanu. Diemžēl ļoti smagais muzeja finansiālais stāvoklis ir liedzis kopš 2010. gada septembra Piemiņas vietu programmai atvēlēt līdzekļus. Līdz ar to viss turpmākais darbs tiks veikts sabiedriskā kārtā, meklējot naudu ārpus muzeja.

No kreisās: Richards Pētersons, Helēna Celmiņa, Andrejs Edvīns Feldmanis

Richards Pētersons,
OM Piemiņas vietu programmas vadītājs

Godātie Okupācijas muzeja Apkārtraksta saņēmēji! Muzejs lūdz atsaukties visus, kas būtu ieinteresēti turpmāk saņemt regulāras muzeja ziņas un arī Apkārtrakstus savā e-pastā. Tā būtu iespēja muzejam uzturēt ciešāku saiti ar saviem atbalstītājiem un Jums iespēja biežāk un regulārāk saņemt informāciju par muzeja aktualitātēm. Lai šādu ieceri realizētu, muzejs lūdz interesentus sūtīt savus e-pastus uz info@omf.lv.

MUZEJS REGULĀRI INFORMĒ ARĪ KRIEVU MASU INFORMĀCIJAS LĪDZEKĻUS

Mūsdienu Latvijai aktuālie vēstures notikumi plaši tiek interpretēti arī krievu valodā rakstošajos un raidošajos masu informācijas līdzekļos. Diskusijas izraisa krievu mediju interpretācijas par sabiedrības vairākuma akceptētām un latviešiem svētām lietām. Visbiežāk krieviskie informācijas līdzekļi vēstures jautājumos veido pilnīgi citu, no latviski rakstošiem un raidošiem atšķirīgu informatīvu telpu. Dažādās informatīvās telpas dalīt pēc etniskā principa ir problēmas nonivelēšana. Interpretāciju atšķirības visbiežāk ir starp Maskavas proimpērisko nostāju Latvijas vēstures jautājumos un uz 1918. gada 18. novembrī proklamētās Latvijas Republikas juridiskās nepārtrauktības balstītu vēstures skaidrojumu.

Pēdējā gada laikā Latvijas krievu un Krievijas masu informācijas līdzekļi bieži prasījuši Latvijas Okupācijas muzeja vēsturnieku viedokli. Tas tādēļ, ka vēstures izmantošana Krievijas informatīvajā karā pret Latviju neatslābst. Taču manāmi arī vietējo krievu žurnālistu centieni konfrontēt vairākus viedokļus un iegūt objektīvāku ainu, salīdzinot ar to, kādu var redzēt oficiālās Maskavas kontrolēto TV kanālu ziņās. Šādus žurnālistu centienus muzeja vēsturnieki ir atbalstījuši un atbalstīs arī nākotnē. Šogad muzejniekiem bija jārunā skaļā balsī krieviski, jo... daži Latvijas Vēstures komisijas locekļi atteicās komentēt Staļina–Hitlera paktu un Valsts prezidenta iniciatīvu par Latvijas–Krievijas vēsturnieku komisijas izveidošanu. Latviešu politiskās konjunktūras (vai arī citu atteikšanās iemeslu dēļ) diskusijas krievu vidē notiks vienalga. Tādēļ krieviem ir jādzird mūsu viedokļi. Muzeja vēsturnieki krievu medijiem ir pauduši skaidru nostāju, ka Staļina–Hitlera pakts ir bijis noziedzīgs. Tādēļ 23. augustu Eiropas Parlaments atzina kā totalitārisma upuru piemiņas dienu un ieteica ES valstīm minētajā dienā oficiāli pieminēt nacisma un totalitārā komunisma režīma upurus. Latvijas un Krievijas vēsturnieku komisijas izveides gadījumā

tai jāpēta plašs jautājumu loks. Tajā skaitā arī Latvijas otrreizējā komunistiskā okupācija, sekojošās represijas un sovjetizācija. Komisijas darbību koncentrēt uz jautājumu, vai 1940. gadā Latvija okupēta, diplomātijā nozīmētu, ka Latvija pati sāk šaubīties par savu taisnību.

Vislielāko interesi krievu žurnālisti šogad izrādīja par 2010. gada 17. maijā Eiropas Cilvēktiesību tiesas Lielās palātas publiskoto spriedumu kara noziedznieka Vasilija Kononova lietā. Eiropas Cilvēktiesību tiesas Lielā palāta atzina, ka, 2004. gadā V. Kononovu notiesājot par 1944. gadā izdarītajiem kara noziegumiem, Latvija rīkojusies juridiski korekti. Jau ilgāku laiku pirms sprieduma pasludināšanas krievu žurnālisti vērsās pie muzeja ar jautājumiem: vai Latvijai labvēlīgs ECT spriedums neizraisīs precedentu? Vai pēc tā arī citās valstīs nesāks tiesāt sabiedroto pusē karojošos? Vai spriedums neieviesīs izmaiņas Latvijas un Krievijas divpusējās attiecībās? Latvijas Okupācijas muzeja mājaslapā ievietojām video komentāru par šo jautājumu. Intervijas tika sniegtas Krievijas TV kanālam OPT un starptautiskajam kanālam ARTV. OPT žurnāliste gan minēto informāciju bija izmantojusi tikai rakstā citam medijam, jo mūsu vēsturnieku viedoklis nesaskanēja ar oficiālo Maskavas pozīciju. Vietējam TV5 kanālam, kurš raida krievu valodā, nosūtījām rakstu par V. Kononova prāvas tiesiskajiem aspektiem. Raksts, šķiet, sekmēja ekrānā redzētos dažādos skatījumus. TV5 raidījumā izskanēja arī V. Kononova upuru radnieku sāpe.

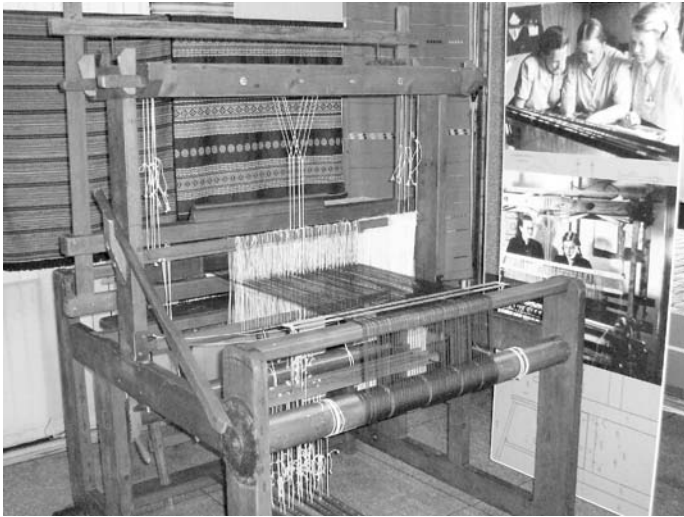
Muzeja izglītības darbs ir gan skolēnu audzināšana, gan plašas sabiedrības informēšana. Tajā skaitā arī Latvijas cittautiešu informēšana. Bez tās plaisu starp divām informatīvām telpām pārvarēt nevarēs.

Ritvars Jansons,
OM vēsturnieks

Rakstā minētais video materiāls –
R. Jansona komentārs par V. Kononova lietu –
atrodams:
http://www.youtube.com/watch?v=gISg6MwC_TY

Lūdzam Apkārtraksta saņēmējus informēt mūs gadījumos, kad ir mainītas pasta adreses. Vienlaikus lūdzam visiem, kuriem ir zināms par mūsu ziedotāju adresi maiņu, par to ziņot Okupācijas muzejam. Tas nepieciešams, lai arī turpmāk mūsu Apkārtraksti nonāktu pie adresātiem.

IZSTĀDES OKUPĀCIJAS MUZEJĀ

Stelles no izstādes „Trīs stāsti par kara bēgļiem”

2010. gada jūlijā Okupācijas muzejā atklājām divas interesantas izstādes. Sadarbībā ar muzeju un pētniecības centru „Latvieši pasaulē” tika izveidota izstāde „Latvieši pasaulē: trīs stāsti par kara bēgļiem”. Izstāde vēsta par latviešu likteņiem, dodoties trimdā Otrā pasaules kara laikā un vēlāk. Izstādē apmeklētāji var aplūkot arī kādu ļoti interesantu eksponātu: stelles, kas izgatavotas pēc kara bēgļu nometnē Fišbahā Vācijā. 1950. gadā stelles pārvestas uz Austrāliju un tagad aplūkojamas Latvijā.

Otra ir Okupācijas muzeja ekspozīcijas kuratora Ojāra Stepena veidotā izstāde „Valsts svētki okupāciju režīmos, 1940–1991”. Izstādē muzeja apmeklētāji var uzzināt, kā padomju un nacistu okupācijas varas savā propagandā izmantoja oficiālos valsts svētku pasākumus. Izstāde būs aplūkojama Latvijas Okupācijas muzejā līdz 2010. gada beigām.

Ojārs Stepens,
OM ekspozīcijas kurators

Pie Latvijas Okupācijas muzeja ēkas iekārtota izstāde „Latvija pirms 70 gadiem”. Tā latviešu, krievu un angļu valodā vēsta par Latvijas Republikas okupāciju 1940. gadā. Izstāde domāta muzeja apmeklētājiem – gan rīdziniekiem, gan pilsētas viesiem, kuri savās gaitās iet garām muzeja ēkai. Šī ir jau otrā izstāde, kas tiek eksponēta muzeja ēkas ārpusē, un par to ir liela interese gan rīdziniekiem, gan pilsētas viesiem.

IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA

Izglītības programmas galvenais uzdevums ir vadīt nodarbības skolēniem muzejā. 2010. gada pirmajā pusē novadītas 114 ekskursijas vai nodarbības; tajās piedalījušies 2013 mācību iestāžu audzēkņi.

Liels atbalsts skolēniem ir bijusi Skolu atbalsta programma – iespēja saņemt finansiālu atbalstu muzeja apmeklējuma ceļa izdevumu segšanai. Programmas mērķis ir palīdzēt skolēniem raudzīties uz vēstures notikumiem no dažādiem skatpunktiem. Cenšamies panākt, lai muzeja apmeklējums būtu daļa no mācību procesa, lai skolēni gatavotos muzeja apmeklējumam, muzejā mācītos un vēlāk izmantotu šeit iegūtās zināšanas un prasmes. Lai saņemtu

palīdzību ceļa izdevumu segšanā, skolēniem pirms muzeja apmeklējuma jāizpilda mājas darbs atbilstoši izvēlētajai nodarbībai, bet pēc tam – jāizvērtē apgūtais.

2010. gada pavasara semestrī Skolu atbalsta programmas ietvaros izdots 1821 lats, palīdzot pievārtēt gandrīz 8000 km. Šādā veidā muzeja ziedotāji ir atbalstījuši 600 skolēnu iespējas mācīties. Par to sirsnīgs paldies muzeja atbalstītājiem! Aicinām visus, kas spēj, arī turpmāk atbalstīt skolēnu iespēju apmeklēt muzeju. Jūsuziedojušbieži vien ir izšķiroši!

Danute Dūra,
OM Izglītības programmas vadītāja

JAUNUMI GRĀMATU GALDĀ

Grāmatas autors	Nosaukums	Cena ar piesūtīšanu: LVL
Gadagrāmata 2007	Latviešu akcija PSRS. 1937–1938, 288 lpp.	15,50
<i>Pieejamas arī visas iepriekšējo gadu gadagrāmatas.</i>		
<i>Visās gadagrāmatās ir rakstu kopsavilkumi angļu valodā.</i>		
Latvijas Okupācijas muzejs	Latvija zem Padomju Savienības un nacionālsociālistiskās Vācijas varas 1940–1991, latviešu un angļu valodā, 216 lpp.	20,00
Latvijas Okupācijas muzejs	La Lettonie sous la domination de L'Union Soviétique et de l'Allemagne National-Socialiste 1940–1991, franču val., 236 lpp.	26,00
A. E. Feldmanis	Masjenku traģēdija – Latvijas traģēdija, kopsavilk. angļu val., 355 lpp.	11,00
S. Kalniete	With Dance Shoes in Siberian Snows, 367 lpp.	21,50
S. Kalniete	Mit Ballschuhen in sibirischen Schnee, 352 lpp.	22,50
Latviešu leģionāri	Fotoalbums. DV izdevums, 432 lpp.	42,50
Die drei Okkupationen Lettlands 1940–1991 (brošūra, 5 eksempl.), 48 lpp.		22,50
Latvijas Vēsturnieku komisija	The Hidden and Forbidden History of Latvia under Soviet and Nazi Occupations. Rakstu izlase, 383 lpp.	19,50
Vjatlagā mirušo Latvijas pilsoņu saraksts, 1938–1956 (sast. H. Strods), 519 lpp.		13,50
Via dolorosa. 5. daļa	Staljinisma upuru liecības (sast. A. Līce), 504 lpp.	16,00
Via dolorosa. 6. daļa	Staljinisma upuru liecības (sast. A. Līce), 591 lpp.	22,00
Sibīrijas bērni. 1. daļa (A-K)	(Mums bija tas jāizstāsta) 1941. gadā no Latvijas uz Sibīriju aizvesto bērnu 670 atmiņas savākusi Dzintra Geka, 1163 lpp.	57,00
Sibīrijas bērni 2. daļa (L-Ž)	1407 lpp.	65,00
Aizvestie. 1941. g.	Latvijas Valsts arhīva izdevums, 811 lpp.	38,00
Aizvestie. 1949. g. 1. daļa	Latvijas Valsts arhīva izdevums, 814 lpp.	38,00
Aizvestie. 1949. g. 2. daļa	Latvijas Valsts arhīva izdevums, 870 lpp.	38,00
J. Rislakki	The Case for Latvia, 295 lpp. c.v	25,00
J. Rislakki	Maldināšana. Latvijas gadījums, 285 lpp.	12,50
J. Jankovičs	Skorpiona slazdā, Sibīrijas dienasgrāmata, 371 lpp.	12,00
I. Šalts	A stolen Childhood, 283 lpp.	10,50
R. Kovtuņenko	Battle at More, 158 lpp.	10,00
A. Līce, M. Bišofs	Sveša vara, A. Līces apceres, M. Bišofa zīmējumi, 78 lpp.	12,50
I. Knaģis	There was such a time, 443 lpp.	11,00
Edward Anders	Amidst Latvians During the Holocaust, 204 lpp.	13,00
A. Manfelde	Zemnīcas bērni, 94 lpp.	12,00
	CD "Gulaga karte", latviešu, angļu, vācu un krievu valodā	8,00
	DVD "The Soviet story" 16 valodās, PAL, NTSC	14,00
	DVD "The Singing revolution" angļu, vācu, latviešu valodā, PAL, NTSC	10,00

A. Manfelde.
„Zemnīcas bērni”

Edīte Uztica,
OM grāmatu galda vadītāja
eu@omf.lv

Dagnijas Silas tēva Voldemāra Herberta Kriša Sila (1912 (Rīgā) – 1965 (Austrālijā)) fotogrāfiju kolekcija. Attēlos – K. H. V. Sils Austrālijā, pildot obligāto darba līgumu, strādājot par ceļu remonta meistaru. Fotografēts 1949.–1950. gadā, apmēram 100 jūdzes no Sidnejas, kalnos. Fotografijas 40.–50. gados no Austrālijas nosūtītas dzīvesbiedrei Martai Silai uz Rīgu.

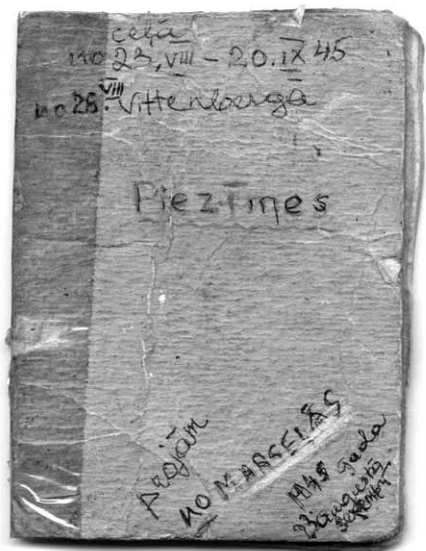
Maijas Graudiņas (dz. Turne) dāvinātais dvielis. Dvielis piederējis 1949. gada 25. martā deportētajai Kristīnei Deijuzs, kura nometināta kopā ar Turņu ģimeni Amūras apgabala Šimanovskas rajona Muhina vārdā nosauktajā kolhozā. K. Deijuzs mirusi nometinājuma vietā naktī pēc tam, kad parakstījusi dokumentu par to, ka nometināta līdz mūža galam. K. Deijuzs bija viena, tāpēc viņas mantas sadalīja citiem kolhozā nometinātajiem latviešiem. Turņu ģimene saņēma dvieli, kuru nelietoja, bet saglabāja kā piemiņu.

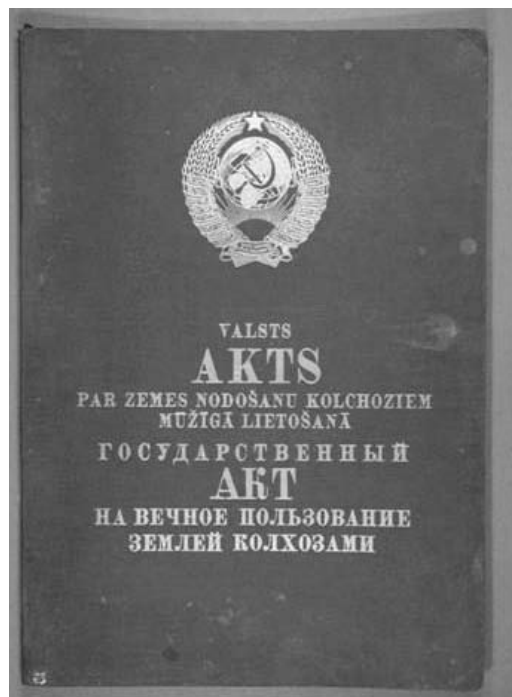
Klausa Jensa Simma dāvinātais šķīvis ar viduslaiku Rīgas panorāmas attēlojumu. Šķīvi saņēmis Klausa Jansa Simma tēvs, Ģenerālkomisariāta Galvenās nodaļas jurists Karls Simms (1909–1982) no Rīgas Jesena porcelāna rūpnīcas, atzīmējot Vācijas armijas ienākšanas 2. gadadienu Rīgā 1943. gada 1. jūlijā.

Viedas Skultānes dāvinātais trauks, kuru no egļu saknēm izpinusi Emma Priedīte, no 1944. gada līdz 1953. gadam slēpjoties mežā Kurzemē. Līdzīgus priekšmetus Emma Priedīte gatavoja, lai pārdotu vai iemainītu pret pārtikas produktiem.

Veltas Kalniņas dzīvesbiedra Elmāra Kalniņa (1927–2007) dienasgrāmatas. E. Kalniņš iesaukts Vācijas armijas Gaisa spēku izpalīgos, atradies amerikāņu gūstā Francijā Marseļā, pēc tam – filtrācijas nometnēs Vitenbergā un Brestā, pēc atgriešanās Latvijā 1946. gadā ieskaitīts Sarkanās armijas būvbataljonā līdz 1948. gadam, no 1948. līdz 1952. gadam dienēja padomju armijā Baltkrievijā. Dienasgrāmatās ieraksti no 1944. gada 2. augusta (iesaukšanas komisijas Gaisa spēku izpalīgos) līdz 1945. gada 20. septembrim – ieslodzījuma beigām Marseļā un filtrācijas nometnē Vitenbergā. Pieraksti izdarīti sešās pašdarinātās grāmatiņās, kas izgatavotas ieslodzījumā, izmantojot tualetes papīru, vākiem – kartonu no produktu kastītēm.

Intas Tuzas dāvinātais dokuments – valsts akts par zemes nodošanu kolhoziem mūžīgā lietošanā. Izsniegusi Auces rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja 1951. gada 7. decembrī Auces rajona Vītiņu ciema lauksaimniecības artelim „Padomju arājs” par 788,70 ha zemes nodošanu bezmaksas un beztermiņa lietošanā.

Ievas Judītes Valteres dāvinātā jostas sprādze. Ieslodzītais Bertrams Rozenbergs (1904–1960) sprādzi nosūtījis pa pastu 50. gados no ieslodzījuma vietas Karagandas apgabalā audžumātei Emmai Henriņš Rīgā. Sprāzdes autors nav zināms.

Taiga Kokneviča,
Latvijas Okupācijas muzeja
galvenā krājuma glabātāja

Ar ziedojumu GODINĀTI no 2010. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam

* atzīmēti ziedojumi Nākotnes Namam

Ilga ANDERSONS, godinot 80 gadu jubilejā – CAD 200,- Velta Liģers; 100,- V. un E. Dāboliņš; Modris un Ināra Jurenovskis; Dr. Ingrīda Strautmanis; Jānis Tenteris; 80,- Gunārs Auniņš; Uldis Dāboliņš; 75,- Māra Zandbergs un Arnolds Smiltnieks; 50,- Vijolīte Alksnis; Ilga Andersons; Gundega Dāvidsons; Laimonis Grinbergs; Alfreds Grinbergs; Edmunds Pulciņš; Dzintra Reinis; Mirdza Rutulis; Lūcija Skrodelis; Rūta Tuklers; 40,- Rasma Tērauds; 30,- Biruta Golts; Zenta Mazpolis; Irma Upmanis; 25,- Harijs Zulerons; 20,- Gaida Ieviņš; Daina Kuškevics; Anda Magrics;

Laima BĒRZIŅA, godinot jubilejā – USD 30,- Māra un Alfs Bērziņš;

Nina ČERNAVSKIS, godinot apaļā jubilejā – CAD 500,- Viesturs un Konstānce Šķidra;

Vilis DĀBOLIŅŠ, godinot 85. dzimšanas dienā – CAD 100,- Ilga Andersons*; Prāvests Ivars un Dr. Anīta Gaide*; Dr. Ingrīda Strautmanis*; 70,- Ritvars un Elvīra Dzelme*; 50,- Ilga Breikšs*; Roberts

Geislers*; Modris un Ināra Jurenovskis*; Anda Magrics*; Edmunds un Nora Pulciņš*; Visvaldis un Dzidra Pūpols*; Dzidra Suškova*; Jānis un Irēna Tenteris*; 40,- Elmārs un Māriete Tētiņš*; 30,- Vijolīte Alksnis*; Biruta Golts*; Rasma Tērauds*; 25,- Gaida Ieviņš*; Daina Kuškevics*;

Inta un Andrejs RĀVE, sveicot 50 gadu kāzu jubilejā – USD 600,- kopā: (Ināra un Gunārs Blumbergs, Melīta un Edvīns Budenīks, Ruta un Ivars Freimanis, Dace un Harijs Friss, Ilze un Juris Gertners, Ruta Jostsons; Gunta un Guntis Kiršteins, Kristīne Kļaviņa, Ilona Roze, Māra un Arnis Skulte); **Silvija RŪTENBERGA, atvadu dāvana, atstājot Kļīvlāndi** – USD 1000,- Drs. Ilze un Richard Schwartz; 500,- Rasma Dinbergs; 100,- Zenta Apinis; Sarmīte un Alfrēds Grava; Ilona un Andrejs Kļiņš; Dzintra un Vilmārs Kukainis; Ināra Zariņš; 50,- Ausma un Arturs Grava; Ilze un John Resnis; Ilga un Arturs Rubenis; Dr. Linda M. Schoenberg, Jones un William; 25,- Baiba Apelis; Nora Balodis; Uldis Brošs; Maija Grendze; Maruta Hazners; Vera un Oļģerts Kubuliņš; Valentīne Logins; 20,- Vita Borgs.

Ziedojumi DAŽĀDIEM MĒRĶIEM no 2010. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam

* atzīmēti ziedojumi Nākotnes Namam

AUD 2000,- DV Melburnas nodaļa; **1000,-** DV Vanadzū Melburnas kopa; **500,-** DV Pertas nodaļa; Latviešu biedrība Rietumāstrālijā; Aldis J. Birzulis; Natālija Neiburga*; Juris un Benita Treimanis*; **300,-** Ausma Rozīte; **200,-** Sidnejas Latviešu biedrības Vīru koris; Dimis Pešudovs*; **150,-** Adelaides latviešu pensionāru kopa – Adelaides krustmātes; Marija Svilāne; **107,78** Olīta Jepson; **100,-** Tālvāldis Ābele*; Anna un Andrejs Bičevskis (50,-*); Biruta Freija (50,-*); Lonija Graudiņa; Lia un Zigurts Kapelis; Elvīra un O. Latišs*; Gints un L. Stīpnieks; **70,-** Vija Zars; **50,-** M. un A. Balodis; Mērija Pāegle; Juris Rubis (20,-*); Egits Timermanis; **30,-** Ivars Šeibelis*; **10,-** Vera Peiča;

CAD 1488,5 Sault Ste Marie draudzes kopa*; **1000,-** Hamiltonas Latviešu Biedrība*; **500,-** Ligita Galdiņš*; Mirdza Pārups; **300,-** Biruta Ādamsons; Dr. Jānis Lūsis; **250,-** Vilis Kornis*; Biruta Legzdiņš*; **200,-** Toronto Latviešu biedrība; Rolfs Alksnis; Alma Gailītis; Jānis Langins (50,-*); Ilze Plaudis; Ilga Skulte*; **190,-** Valdis Tikiņš (100,-*); **150,-** Andrejs Apinis; **100,-** Fraternitas Cursica Ziemeļamerikas kopa; Alberts un Astra Bērziņš; Jānis Brežinskis*; Valija Briksnis*; Pāvils Čakuls; Verners Cinis; Lilita Kelle*; Velta Kļaviņš; Aija Ondrič*; Inta Purvs*; Gaļina Rudzītis; Vilis Spunde; Gunārs un Katrine Šubiņš; Alfs Ūdris; Dr. Pāvils Vasariņš; Andrejs un Silvija Zeltkalns; **75,-** Zigurds Augulis; **60,-** Aleksis Dreimanis; **50,-** Vilma Bertulsons; Skaidrīte Brencis;

Jānis Bunkis; Alberts Caune; Sergey Fedoroff; Indra Gubiņa; Aleksandra Iltners*; Jānis Jente; Ilmārs Kiršteins; Valentīne Leikučs; Jānis un Gita Lukstiņš; Rute Pakalns; Gunars Reinfelds; Aleksandra Sudmalis; Kaspars Tūters; Aina Zibens; **30,-** Sarma Mitrevics*; **27,36** Ženija Vītols*; **25,-** Voldemārs Kankis; Lonija Zvaigznīte;

EUR 500,- Latviešu kopība Vācijā (LKV); **300,-** Dr. Maksims Strunskis*; **290,-** Latviešu Centrs Minsterē (LCM);

GBP 520,- Mančestras Ev. luter. draudze Anglijā; **100,-** Andrejs V. un Dulcie Ozoliņš; **50,-** Vallija Imbriks; **20,-** Velta Sniķere-Wilson;

LVL 2112,- Adelaides Latv. biedrības Dāmu komiteja un Rosme; **1367,-** Sidnejas Latviešu biedrība; **500,-** Rasma un Uldis Kariņš; **100,-** Kanādas vēstnieks R. Scott Heatherington ar kundzi Elizabeti; Dr. Maksims Strunskis; **80,-** Mārtiņš Rītiņš; **50,-** Partija „Visu Latvijai”; **30,-** Politiski represēto apvienības Limbažu nodaļa; **20,-** Andrejs Sebris; Pēteris Tērmanis ar ģimeni; **10,-** Gunārs Vijups; **5,-** Jānis Osis;

USD 20 000,- Anonīms; **11 000,-** Edward Anders (10 000,-*); **2000,-** Ieva Szentivanyi; **1500,-** Ģenerāļa Kārļa Goppera fonds; Andrejs Eglīte (1000,-*); **1000,-** Evarists Bērziņš; Vaida Jordan; Daina un Jānis Lucs; Edwards Strazdiņš; **500,-** Amerikas Latviešu Palīdzības Fonds; Daugavas Vanagi Latvian Welfare Association, Inc.; DV apvienība Kļīvlāndē;

Klīvlādes Latviešu biedrība; Minneapolis Sv. Paula latv. ev. lut. draudzes Dāmu saime; Rasma Aistrauts; Aina H. Thomas; Hedija un Antons Zalāns; Ella Zauls; **495,-** Vaira Pelēķis; **400,-** Linkolnas Apv. Latviešu ev. lut. draudzes Dāmu komiteja; **323,-** San Diego latviešu ev. lut. draudze; **320,-** Lansingas Latv. ev. lut. draudze; **300,-** Bostonas Latv. ev. lut. Trimdas draudzes Dāmu komiteja; Rita Drone; Valda K. Levy Kalniņš; **250,-** Gunta un Jānis Ģiga; Edwin Vedejs; **200,-** DV apv. Nūdžersijā; DV vanadžu apvienība Ziemeļkalifornijā; Elita Gobiņa*; Aivars Kuplis; Dagnija un Andris Lācis; Ilze Petersons; George Udris*; **168,-** Anita un Andris Pētersons; **150,-** Ināra un Andris Rogainis; **135,-** Des Moines un apkārtnes tautieši; **120,-** Oskars A. Daņilovs; **100,-** Čikāgas Latviešu Pensionāru Biedrība; Ņujorkas Latviešu biedrība; Miķelis Abuls; Roland J. Adamsons; Māris Andersons; Arija Babans; Brigita un Brian Balaram; Lidija un Vilnis Balodis; Velta un Andris Bensons; Velta Bensons; Sarma un David Davidson; Kārlis Druva*; Ausma Eriksons; Sigurds Fromholds; Kristīne Ģiga*; Zigrīda un Linards Jaunzems; Ilona un Andrejs Kīsis; Ruta Kress; Skaidrīte un Roy McKeag; Velta A. Melnbrensis; Vija Morton; Lalita Muižnieks; Ausma Nonacs; Māris Nora; Daiga un Aivars Osis; Agris Pavlovskis; Zenta Pētersons; Selga Pētersons; Gunars Potapous; Laura un Ervīns Ramanis; Ināra Reinis*; Dr. Emilija Riektstiece*; Baiba Rosenkranz; Ligija Roze; Laimdota Sausais; Zinta un John Smuidriņš; Skaidrīte Sobolev; Ēriks Švēde; Apolonija un Imants Timrots; Zigrīda Vidners; Milda Vītols; Imants Zeidlickis; **96,83** Ivars Švanfelds*; **90,-** Aijovas Latv. ev. lut. draudze; **85,-** Daira un Juris Cilnis; **80,57** Ruta Radvany; **80,-** Irene Balks; **75,-** Aija Blitte; Carl Feldmanis; Kristiana Grinbergs; Melisa Ligurs; Ara Pumpurs; Ansis Ramolins; Inga Spalviņa; **72,-** Ināra Grigolats; **60,-** Indulis Lācis; Vēsma un Ivars Lazdiņš; Dzidra Upans Razevska; **50,-** Bukskauntijas un apkārtnes Latv. ev. lut. draudze; Astrida Allred; Dzidra un Ivars Arums; Maiga Berzina*; Tālis un Dorīte Dzenis; Herberts Everss; Anda Foster; Diana Francis; Lelde Gilman un Peter Erbguth; Vitauts

Grinvalds; Daumants Hāzners; Sibilla Hershey Dāle; Vija Johnson; Māra Johnson; Inese Kaņeps; Elza Kozlovskis; Elvira Krasts; Myrna un Indulis Liepiņš; Miervaldis K. Mierins; Kārlis Millers; Vija Ozols; Vita Ramanis; Vija Rauda; Jānis Reikmanis; Jānis M. Riekstiņš; Vera Riekstiņš; Ināra Rogainis; Pēteris Simsons; Zinta A. un Ojārs J. Sovers; Vija un Valfrīds Spuntelis*; Harijs Taube; Rute un Gunārs Ūdris; Vera Upenieks; Inta Wiest-Moruss; Andrejs un Patsy Zamelis; Aina Zasters; Aina Zemdega; Ausma un Ēriks Ziediņš; Valda Ziemelis; **45,-** Jānis Balks; Leo Vedners; **40,-** Raimond Cerbins; Paul Maldutis; Edvīns Upītis; **35,-** Māra Brikovskis; **30,-** Hermine Briedis; Baiba Gillard Kūriņš; Ilze un Paul Kalniņš; Raimonds Krastiņš; Asja V. Liders; Irēna un Ilmārs Smiltiņš; Jānis Vaskis; **25,-** Juris Abrenietis; Ilma Apsītis; Ilona Arter; Maija Atvars; Zenta Bergmanis; Māra Bērziņš; Biruta Bībelnieks; Līvija Circenis; Solveiga Dubinskis; Ilga Dukats; Laila Galiņš; Janina Janševics; Jānis Jurgens; Austrā Kaža; Valdis Keris*; Inta Moruss-Wiest; Irene Paskovskis; Izida Peterson; Guntis Puriņš; Edvins Rasums; Harijs Saukants; Rita Sēja; Irene Skapars*; Gunars Šreibers; I. M. Stapars; Velta Svinis; Arvīds Timermanis; Ruta Toutonghi; Zigis Zakovičs; Indulis Zariņš*; **22,-** Daina Albertiņš*; Armands Birkēns*; Ints Rupners*; **20,-** Inese Ābers; Jānis Adamovičs; John C. Anderson; Ilma un James Apsītis; Alvina Bajārs; Jānis Bičevskis; Ilga Dimbirs; Meta Grants; Maija un Imants Ikstrums; Janina un M. Janševics; Richards Kalunds; Jānis Kramens; Leons Laurinovics; Gunārs Meneks; Elvira Olmetti; Zita un Joseph Petkus; Alma Rasiņš; Stanislavs Saltans; Elga E. Smildziņš; Eleonora Šturma; Birute un Kestutis Tautvydas; Juris Zirnis; Janina un Andrejs Zutis; **15,-** Andris Virsnieks; **10,-** Māra Birners; Ojārs Brūveris; John Galejs; Bertrams Keire; Daina Nielsen; Kārlis Smiltens*; Ilze Tomsevics; Anna un Vitalis Varpsalietis; Gunārs Virsnieks; **5,-** Pauls Kupšis; Leonilla Zobs; **2,-** Juris Ozols.

Sirsnīgi pateicamies Oregonas Latviešu biedrības ziedotājiem, kopsummā 350 USD,- (sarakstā ziedotāji minēti pēc summām un alfabēta).

Ar ziedojumu PIEMINĒTI no 2010. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam

* atzīmēti ziedojumi Nākotnes Namam

14. jūnijs – USD 1432,- St. Petersburgas latv. ev. lut. draudze; 1298,- Grand Rapidas 2010. gada 14. jūnija sarīkojuma dalībnieki; 1000,- Paulina un Dr. Zigfrīds Zadvinskis; 411,- Dienvidkalifornijas latv. ev. lut. draudze; 300,- Grand Rapidas latviešu Kredītbiedrība; Maija Jaunzemis; 250,- Grand Rapidas latv. ev. lut. draudze; 225,- Latv. ev. lut. apvienotā draudze Kalamazū; 213,- Linkolnas ev. lut. draudze; 200,- Grand Rapidas Latviešu biedrība;

140,- Aijovas Latviešu biedrība; 103,- Ročesteras latv. ev. lut. Krusta draudze; 100,- Grand Rapidas latv. biedrības Dāmu pulciņš; Grand Rapidas latv. katoļu draudze; Grand Rapidas pensionāru biedrība; Vija un Arvīds Dāvidsons; Dace un William Nichols; Rūta un Pēteris Puriņš; Antonija Spolitis; Marija Visockis; 80,- Dr. Līga un Raymond Gonzalez; 50,- Vija Bowles; Olga un Maksis Jansons; Aivars Linde; Ginta un Ryan McNally; Zaiga un Ivars Petrovskis; Valija Polis; Jānis Ponemeckis; Dr. Arnolds un Līga Ruperts; Inga

un Davids Zadvinskis; Ausma un Ēriks Ziediņš; 40,- Inese un Udell Blanchard; Maija un Ronald Russell; 35,- Julieta Rumbergs; 30,- Vilmārs Melbārdis; 25,- Valija Rauceps; Antonija Sinkevics; Jānis Zadvinskis; Edmunds Zadvinskis; 20,- Elizabete Vittands; 10,- Ligita Andersons;

Edmunds ĀBOLTIŅŠ – AUD 100,- draugi bērēs;

Natalia un Ernest ANTONS – USD 100,- Ilze

Bērziņš un Māris J. Antons;

Kārlis AVENS – LVL 100,- Dzintra Bungis;

Ina Alise BĒRZIŅŠ (dzim. Fenkovskis, 1918–2010) – CAD 500,- Ināra, Linda un Kristīna Soutar; 250,- Clarence un Arija Stiver; 200,- N. Myrhorodun Viginia Holmes; Ward C. un Diana Pitfield; 150,- Ilse Stockwood; 100,- Toronto West Expense Fund; Roland R. Andersen; Edmunds Baumanis; Ilga Breikšs; Sandra Doblinger; Court un Anne Lancaster; Egons Michelsons; Dr. Biruta Osins; Biruta Platups; Aiva Vinters; 75,- Inta Kierans; Ingrīda Tannis; 70,- Jānis un Austra Bārs; 50,- Richard un Vineta Pavārs; Inta Perro; Elizabete Pētersons; 30,- Daina Csapo; Austra Kirkup; 25,- Marcia Miller; Carole K. Muranaka; **Minna un Herberts BRIEDIS** – USD 25,- Aija Day-Briedis;

Ludvigs BUNE, kapteinis, deportēts 1941. gada 14. jūnijā no Litenes, nošauts 1942. gada 29. jūnijā Norijskā – USD 100,- Lidija Gabliks;

Beate CIMERMANE – USD 100,- Astrīda Greco;

Bernhards EPERMANIS – USD 100,- Korporācija Beveronia;

Nellija FREIMANIS, kapteiņa Zemīša meita, aizvesta uz Sibīriju – USD 50,- Kārlis Freimanis;

Marija GAILANS – USD 100,- Regina Zvejnieks;

Arturs GINTERS – USD 50,- Aija un John Sedlak;

Rūdolfs GROTE un Anita MILLER – USD 25,- Jānis J. Grote;

Irma GRUNTMANIS – USD 50,- Anda Allen; Māra Johnson; Vaira Pelēķis; 20,- Ilma un James Apsītis;

Vizma GŽIBOVSKIS (20.08.1927.–31.03.2010.) – USD 50,- Regina Zvejnieks;

Tālvāldis un Klaudija INDRA, aizvestie vecāki – USD 500,- Velta Liepiņš;

Dr. Visvaldis JANAVS – USD 100,- M. un J. Gonzenbach; Deborah un Juris Janavs; Līvija Janavs; Anita Jones; Iveta un Māris Jurevics; Elga un Raimonds Norgello; 50,- P. Dzintars; Biruta un Kārlis Zvejnieks; 25,- Armin Norgello;

Viktors KALNIŅŠ – USD 20,- Inese Lasmanis;

KALPAKA piemiņas dievkalpojums – USD 672,- Čikāgas korporāciju kopa;

Pauls KAULENS (tēvs), Alvīne KAULENS (māte) un Gunārs KAULENS (brālis), izsūtīti

1941. g. 14. jūnijā – USD 50,- Edgars Kaulens;

Olga ĶIRSONS (1916–2010) – CAD 500,- Vallija Grauds;

Valdis KURENS – CAD 1000,- Baiba Kurens; **Zigrīda LANGINA (†20.03.2008.)** – USD 100,- Inta B. Gotelli, ziedojums no Zigrīdas Langinas TESTAMENTA;

Ilmārs LEIMANIS, brālēns, apcietināts 1940. g. un aizvests uz Sibīriju – AUD 250,- Ingrīda Garofali*;

Vera LICIS – USD 100,- Egils Kaktiņš, Natalija, Kristīne un Michaela dēli; 25,- Raymond Trifone; 10,- Nick un Bobbie Chase;

Alma MAČS PODREČIKS – USD 100,- Andris Mačs; **Viktors un Antons MĀLIŅŠ** – USD 50,- Janīna Jankēvics;

Marija MEDNIS – USD 500,- Maija un Fred Wolf; 100,- Maija Wolf;

Prof. Jāzeps MOTIVĀNS PhD – USD 50,- Anna Motivāns;

Helene E. MUCNIEKS – USD 100,- Rasma un Gunars Klipsons;

Māris MUIŽNIEKS (1936–2009, Texas) – USD 100,- Lucija Sprenne;

Dr. Valdis MUIŽNIEKS – USD 100,- Daina un Edmunds Sprūde; 75,- Aina un Valdis Kalniņš;

Prāvests Alberts OZOLS – USD 100,- Elvira Krasts ar ģimeni;

Rihards PASĪTIS – USD 100,- Austra Miežis;

Ērika G. PĒTERSONS, korpor. „Gaujmaliete” locekle – USD 500,- Biruta Capun Jean Pierre; 200,- Sherry A. un Jesse L. Butler; 100,- Konektikutas korporācijas Studenšu locekles; Ilze B. Skare;

Austra POLIS, dz. Krievs, savu tanti piemin Inara, Valda un Māra – AUD 268,6 Ināra Graudiņa*;

Ilsa RABACS BAGBY – USD 100,- Ingrid Bagby;

Kārlis ROBEŽNIEKS – USD 50,- Herberts Robežnieks;

Marta RUBENIS, izvesta 1946. g. martā – USD 25,- Aina Lizenbergs;

Oskars RUDZĪTIS (miris 2010. g. 18. februārī) – AUD 700,- Draugu kopziedojums ziedu vietā bērēs*; 500,- Zigrīda France*;

Baiba RULLIS – USD 500,- Jānis, Andris un Maiga Lapkass*; 200,- Daina Rullis*;

Kārlis SĀNS un Jānis SĀNS – USD 100,- Vella Sans;

Roberts SEISUMS – USD 100,- Velta Akmentiņš;

Dr. Ingrīda SKUBIŅA – USD 50,- Māris J. Antons;

Mērija STAKLE – AUD 10 000,- Hildas Stakles TESTAMENTA novēlējums mātes piemiņai*;

Leo STILVE – AUD 700,- draugu velte bērēs;

Tēva piemiņai – USD 25,- Teodors Ermansons;

John TUMS, tēvs – USD 2000,- Herb Tums;

Eduards VALLENS un Vera LICIS – USD 100,- Astrīda S. Ramrath;

Jānis un Marija VEISS – USD 20,- Anita Molander;

Valija O. VESELIS – USD 200,- Aija Blumfelds;

Rasma VILCIŅA – CAD 100,- Vija Skomba; 50,- Linda Lakats; Anita Thomas;

Ar ziedojumu PIEMINĒTI no 2010. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam

Rasma VILCIŅA – USD 500,- Anita un Elmārs Bilsēns; Kopziedojums (Vija Bolin, Maija Briede, Vilma Briede ar ģimeni, Jānis Briedis un Ilga Rauchut); 100,- Ida N. Rautenšilds; Dr. Sigrida Renigers; Juris Valainis; 75,- Vēsma un Andris Baltmanis; 50,- Studenšu korporācijas „Gundega” Milvoku kopa; Carol Schectman-Jabs; Gunta un Jānis Vilciņš; 25,- Ilona Roze; 20,- Velta Liepiņš;
Alberts VĪTOLS – CAD 100,- Alma Poškus; Hermine Turkevics*;
Mācītājs Verners VOITKUS – AUD 100,- Brigita Voitkus*;
Pēteris ZARIŅŠ – LVL 40,- Olga un Tāivaldis Mednis;

Hugo ZĒBERGS – USD 50,- Ligita Krumkalns;
Aivars ZEPS, Ojārs PENIĶIS – USD 100,- Ilga un Andris Strazdiņš;
Beatrise ZĪLE – USD 150,- Silvija Rutenbergs;
Velta ZOMMERS – USD 50,- Ivars Bolgzds; Toni un Jānis Praudiņš; Maija un Vilnis Strēlnieks;
Valdemārs ZVANĪTĀJS – USD 50,- Ērika Berglands.

Sirsnīgi pateicamies Grand Rapidas Organizāciju Padomes rīkotā 14. jūnija Piemiņas sarīkojuma dalībniekiem par ziedojumiem, kopsummā 5003,- USD (sarakstā ziedotāji minēti pēc summām un alfabēta).

PATEICAMIES MUZEJA ZIEDOTĀJIEM UN ATBALSTĪTĀJIEM LATVIJĀ!

Latvijas Okupācijas muzejs 23. septembrī rīkoja pateicības pasākumu saviem ziedotājiem un atbalstītājiem. Muzeja vadība pateicās atbalstītājiem par ziedotajiem materiāliem muzeja krājumam, finansiālo atbalstu, par darbu muzeja labā un ieinteresētību tā pastāvēšanā. Latvijā aptuveni 100 privātpersonu ir ziedojušas muzejam finansiālos līdzekļus, bet muzeja atbalstītāju ir daudz vairāk.

Okupācijas muzeja biedrības priekšsēdis Pēteris Bolšaitis un muzeja direktore Gundega Michele Īpašu paldies teica ziedotājiem, kuri ir atsaukušies uz Draudzīgo izaicinājumu Latvijas Okupācijas muzeja nākotnei. Šie cilvēki šogad dāsni ziedojuši un apsolījuši līdzīgu atbalstu arī nākamajos četros gados.

Pateicības rakstus par atbalstu muzejam saņēma Edvards un Džoanna Andersi (*Edward and Joan Anders*) un Pasaules brīvo latviešu apvienība. Draudzīgajam izaicinājumam ir sekojuši arī Ilze un Rihards Švarci (*Ilze and Richard Schwartz*), Vilis Vārsbergs ASV un arī Valters un Inta Nollendorfi Rīgā, kā arī citi (anonīmi).

Džoanna un Edvards Andersi

Sarīkojumā svinīgi atvēra nesen izdoto Edvarda Andersa grāmatu *Amidst Latvians During the Holocaust*. Tajā viņš aprakstījis savas bērnības pieredzi, izdzīvojot holokaustā Liepājā. Patlaban top šīs grāmatas latviešu valodas tulkojums.

Par muzeja šā brīža stāvokli ziņoja muzeja ārlietu direktors Valters Nollendorfs. Viņš pastāstīja, kā muzejs pārdzīvo šā gada finansiālās grūtības, ko radīja valsts dotācijas iztrūkums. Muzejā ir samazināts darbinieku skaits un samazinātas algas, apturētas dažas programmas. Tomēr attīstības projekti nav apstājušies. Nākamgad plānots veidot multimedialās iekārtas par latviešu trimdas un holokausta tēmām. Tās iekļausies Nākotnes Nama jaunajā ekspozīcijā. Plānots veidot divas tematiskās izstādes par 1941. gada notikumiem Latvijā. Tāpat muzeja vadība turpinās sarunas ar Latvijas valdību, lai panāktu valsts ilgtermiņa atbalstu muzeja darbam un muzeja ēkas rekonstrukcijai, kas nepieciešama, lai paplašinātu telpas ekspozīcijai, uzlabotu materiālu krājuma glabāšanas iespējas un normalizētu darba apstākļus darbiniekiem.

„Šobrīd stāvoklis ir nopietns, bet ne bezcerīgs, es teiktu – drīzāk cerīgs,” tā par valsts atbalstu muzejam savā runā teica Latvijas kultūras ministrs Ints Dālderis, kurš ar īsu uzrunu atklāja pasākumu. Viņš sacīja, ka valdības atbalsts muzejam tagad ir daudz vairāk iespējams nekā pirms pusgada.

Muzeja dāsns ziedotājs Edvards Andersss savu uzrunu noslēdza sacīdams: „Latvijā nav nevienas citas institūcijas, kas tik labi informētu pasauli par Latviju. Būtu liels zaudējums, ja finansiālā krīze apdraudētu muzeja spēju veikt savu darbu un muzeja balsi sadzirdētu arvien mazāk cilvēku. Aicinu visus tos no mums, kam rūp Latvija, palīdzēt muzejam, cik vien viņi var. Es ienīstu komunismu, bet es vēlos aicināt ar komunistu saukli: „No katra pēc viņa iespējām, katram pēc viņa vajadzības.””

Līga Strazda,
OM sabiedrisko attiecību speciāliste

Šogad Muzeja darbība ir bijusi daudzpusīga, efektīva un sekmīga, neskatoties uz to, ka samazinājušies Muzeja ienākumi un tādēļ Muzeja izdevumi bija jāsamazina.

Kas paveikts?

Gada pirmajā pusē liels un jauns Izglītības programmas projekts – „Es un brīvība”, kurā bija iesaistīti skolēni no visas Latvijas, no sākumskolām līdz 12. klasei. Sk. 29. apkārtraksta 5. lpp. Par Rīgas domes piešķirtiem līdzekļiem gada otrajā pusē tiek atjaunota un uzlabota pa Latvijas skolām ceļojošā izstāde un sagatavota jauna ceļojošā izstāde par Otro pasaules karu Latvijā. Jau plānotam nākamajā gadā pieminēt 1991. gada barikādes un 14. jūnija deportācijas 70. gadadienu.

Ir iegūti līdzekļi projektiem: 55 000 EUR virtuālā muzeja izveidošanai internetā (sk. 4. lpp.), kam vēl meklēsim līdzfinansējumu. Par Rīgas domes piešķirtajiem līdzekļiem sagatavojam Muzeja grāmatas tulkojumu krievu valodā un ar Vācijas vēstniecības atbalstu ir jau gandrīz gatavs muzeja grāmatas tulkojums vācu valodā. Šiem abiem tulkojumiem trūkst līdzekļu, lai tos izdotu iespēstā veidā grāmatā, bet pagaidām tos ievietosim muzeja mājaslapā internetā.

Visu gadu Muzeja krātuves līdzstrādniece Evita Rukke un restauratore Ārija Ubarste ir strādājušas pie liela ES finansēta Nacionālās bibliotēkas projekta „Latvijas padomju perioda nonkonformisma grafikas saglabāšana”. Projektu pabeigs nākamā gada pirmajā pusē, un no tā Muzejs būs ieguvis 2270 restaurētu grafikas darbu – apmēram puse no tiem ir Kurta Fridrihsona Sibīrijā tapušie akvareļi.

Esam paplašinājuši tematisko izstāžu telpu – izstāde par 1940. gada 17. jūniju ir apskatāma

pie Muzeja ārsienas. To ar interesi skatās un lasa garāmgājēji, pie tekstiem un ilustrācijām apstājas tūristu grupas arī tad, kad Muzejs ir slēgts. Muzeja vēsturnieki jau daudz darba ieguldījuši, plānojot izstādes nākamajam gadam, kad atzīmēsīm 70 gadus kopš 14. jūnija deportācijām un holokausta.

Muzeju vēl arvien apmeklē gan valsts viesi – šogad jau divi prezidenti, Vācijas kanclere, astoņi vēstnieki, Pasaules Bankas prezidents, ģenerāļi u.c. – gan tūristi no daudzām pasaules malām – augustā, piemēram, dienā vidēji šeit pabija 408 personas. Muzeja vēsturnieki turpina informēt presi par pretrunīgajām 20. gs. vēstures interpretācijām. Sk. 9. lpp.

Video kinofonofoto krātuve sagatavojusi jaunu dokumentālo filmu – šoreiz muzikālu filmu „Paliec sveiks, mans mazais draugs”. Pirmizrāde būs 11. novembrī.

Lai veicinātu valsts finansiālo atbalstu Muzejam, Muzeja vadība ir tikusies ar LR premjeru, finanšu un kultūras ministriem, bijusi vizītē pie valsts prezidenta.

Esam veiksmīgi palielinājuši (vairāk nekā dubultojuši) Muzeja apmeklētāju atstātos ziedojumus un ienākumus par audio gidu izmantošanu.

Muzejā strādājam ar pilnu pārliecību, ka mūsu darbs palīdz Latvijai veidoties par demokrātisku, līdzcilvēkus cenošu valsti ar gaišu nākotni pasaules brīvo nāciju saimē. Muzeja darbi dzen viens otru – visiem projektiem ir termiņi, kad darbam jābūt pabeigtam un pārskatam iesniegtam, bet strādājam ar prieku, jo tā vislabāk veicas. Paldies visiem Muzeja darba atbalstītājiem!

Ar cieņu,

Gundega Michele,
OM direktore

IN MEMORIAM JĀNIS BRENNERIS

Muzejs ar pateicību piemin Jāni Brenneri, kurš no šīs pasaules šķīrās 2009. gada 15. janvārī 84 gadu vecumā Austrālijā.

Jānis Brenneris dzimis Rīgā 1925. gada 1. aprīlī Jāņa Brennera seniora un Melānijas Brenneres ģimenē. Otrā pasaules kara laikā Jānis devās bēgļu gaitās uz Vāciju, kur nonāca Lībekas bēgļu nometnē. Lībekā Jānis iepazinās ar Martu Triku un 1946. gada 27. jūlijā abi svinēja kāzas

Lībekas katedrālē. 1949. gadā Brenneru ģimene izceļoja uz Austrāliju, kuru Jānis un Marta izvēlējās par nākamo mītnes zemi. Jāņa sieva Marta no šīs pasaules aizgāja 2006. gada 16. septembrī 84 gadu vecumā.

46 gadus Jānis bija miertiesnesis Viktorijā, par ko 2008. gadā tika apbalvots ar Melburnas Miertiesas goda rakstu.

Jānis Brenneris savā testamentā ir pieminējis arī Latvijas Okupācijas muzeju, tam novēlot 50 000 AUD.

IN MEMORIAM LUDVIGS UPENIEKS. Latvijas Okupācijas muzejs piemin Ludvigu Upenieku, kurš savā testamentā iekļāvis arī Okupācijas muzeju. Diemžēl muzejam šobrīd nav plašākas informācijas par Upenieka kungu.

In the lead article the Director of External Affairs, Valters Nollendorfs, quotes the resolution of this summer's general meeting of the Occupation Museum Association (OMA) which affirms the need for the Museum's reconstruction project. The project has not been rejected but postponed and as a temporary measure the Ministry of Culture will finance some repairs of the present building. The supporters of the Museum are also assured that donations received specifically for the reconstruction project will only be used for that purpose.

On page 2 Pēteris Bolšaitis, the Chairman of the OMA and also the Chairman of the Association's Finance Committee, provides an overview of the financial situation after the first two quarters of 2010. He gives special thanks to supporters who have responded to the drastic decrease of state support by special donations this year and pledges to repeat them for the next four years.

Dr. Ilze Schwartz, the President of the Museum's Support Group in the USA, describes on page 4 the summer meeting of the members of the Support Group and also their fund raising efforts.

Page 5 has a brief notes about the visit with the President of Latvia and his expression of appreciation of the work of the Museum and visit of the Chancellor of Germany, Angela Merkel in the Museum.

The historian, Ieva Gundare, who leads the group preparing the new permanent exhibition, describes on page 6 a new project that will use these materials and incorporate them into a virtual 3D museum accessible through the internet. This project has received a grant of EUR 55 000 from the European Commission, but the Museum must seek co-financing of about the same amount.

Also on page 6 is the beginning of the account by Andrejs E. Feldmanis, Head of the Museum's Audio-visual department, of his trip to Münster Germany where he filmed eyewitness accounts of historical events described by 20 Latvians. He also relates how a 1944 diary that was recently found in Holland was identified as belonging to a Latvian soldier.

On page 8 Richards Pētersons writes about the work of the Memorial Sites Program. The annual commemoration for the 1941 victims of the Cheka was held on July 6 in the Forest cemetery in Rīga. As a result of repeated requests, work has been started on the preparation of a law that would protect the burial places of victims of totalitarian regimes but are located outside cemeteries. The Museum continues

to be interested in the fate of the former NKVD building in Rīga – it is still empty but it was possible to arrange a filming session with a person who had been incarcerated there.

"The Museum Regularly Provides Information also for the Russian Press" is the title on page 9 of the article of historian, Dr. Ritvars Jansons. He writes that reporters from the Russian language press frequently seek opinions, evaluations and comments about contemporary or historical events.

On page 10 the Curator of the Museum's Exhibition, Ojārs Stepens, writes about the loom that was exhibited in the entrance of the Museum and the poster exhibition on the outside of the Museum. This exhibition shows the events of 70 years ago when on June 17, 1940, the Red Army entered Latvia. Passersby, tourists, frequently stop to look and read – the texts are in Latvian, English and Russian. On the same page there is note about the effort of the Education Program to help finance trips to the Museum for school children who otherwise could not afford it.

Page 11 is a listing of some of the items available from the Museum's bookstore by mail. On pages 12 and 13 Taiga Kokneviča, Deputy Director and Head of Collections, describes some of the new articles in the Museum's collection. Pages 14 to 16 are lists of the donations most gratefully received from January 1 to June 30, 2010.

Our PR specialist, Līga Strazda, describes on page 17 the special "Supporter Appreciation Event" that was held in the Museum on September 23. We were honored by the presence of Dr. and Mrs. Edward Anders from the USA. Dr. Anders has been a supporter of the work of the Museum for many years and has also provided much appreciated suggestions and advice during the preparation of the new permanent exhibition.

On page 18 the Director of the Museum, Gundega Michele, presents an overview of some of the good news from the Museum in terms of continued projects and also new endeavors.

In order to provide more frequent information about events in the Museum we are starting to collect e-mail addresses. If you would like to receive information from the Museum electronically please send your e-mail address to info@omf.lv.

Director,
Gundega Michele

CIEŅĪJAMIE LASĪTĀJI

Muzejs būs pateicīgs par jūsu ziedojumu, jo no tā ir atkarīga muzeja nākotne.

Ziedojumus muzejam un grāmatu pasūtīnājumu var nodot, sūtīt un pieteikt:

Latvijā: Latvijas Okupācijas muzejā, Strēlnieku laukumā 1, Rīgā, LV-1050, SEB banka, kods UNLALV2X, konta Nr. LV67 UNLA 0002 4007 0051 7. Muzejā var ziedot ar kredītkarti. Pa pastu var pieteikt ziedojumu, uzrādot vārdu, adresi, tālruņa numuru, kartes nosaukumu, numuru un derīguma beigu termiņu. ASV: čeki rakstāmi OMFA, c/o Daina Albertiņa, 1053 Alder Lane, Naperville, IL 60540, USA. Ziedojumi atskaitāmi, aprēķinot ienākumu nodokļus. Kanādā: čeki rakstāmi LRDF ("Latvia Relief and Development Fund") ar piezīmi: ziedojums Okupācijas muzejam, c/o Dagnija Staško, 16 Elterwater Ave., Nepean, ON K2H 5J2, Canada. Ziedojumi atskaitāmi no Kanādas federālajiem ienākumu nodokļiem. Austrālijā: Ināra Graudiņa, 141 Darley Rd., Randwick, NSW 2031, Australia. Lielbritānijā: Andrejs Ozoliņš, 5 Leys Close, Oadby, Leicester LE2 4HJ, England, vai uz "The Latvian National Council of Great Britain" vārda 72 Queensborough Terrace, London W2 3SH, England.

Apkārtraksts Nr. 30, 2010. gada rudenī, Rīgā. Iznāk divas reizes gadā. ISSN 1407-3668

Lāčplēša dienas atzīmēšana Rīgā, 11. Novembra krastmalā 1988. gada 11. novembrī.

Foto: Gunārs Birkmanis

Redaktors Jānis Erno, korektore Dzintra Auziņa, maketēja Marika Kaņepe.

Latvijas Okupācijas muzejs (OM), Strēlnieku laukums 1, Rīga, LV-1050

Reģ. Nr. 40008018848

Tālruni: birojs – 67212715, Izglītības programma – 67211030, www.omip.lv

Fakss 67229255, e-pasts: omf@latnet.lv, mājaslapa: www.omf.lv, www.okupacijasmuzejs.lv